

**NORRTÄLJE
KOMMUN**

2025-04-14

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Namn: Nicolina Weise

Telefon: 0176 28 37 23

E-post: nicolina.weine@norrtalje.se

Utredning
Tillgänglighetsanpassningar av Friluftsobjekt
Norrtälje Kommun

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00

kontaktcenter@norrtalje.se

www.norrtalje.se

Innehållsförteckning

1. Bakgrund
2. Sammanfattning
3. Nulägesbild och kategorisering
 - a. Befintlig tillgängliga objekt
 - b. Kategorisering för nyttjandeområden
4. Åtgärdsförslag
 - a. Pustplatser
 - b. Roslagsleden
 - c. Färsna skogslekplats
 - d. Grind spontanidrottsplats
 - e. Hallstavik Aktivitetspark
 - f. Magasinet (Vigelsjö friluftsområde)
 - g. Barnens Fiskebrygga & Trästa Fiskebrygga
 - h. Näset Friluftsområde
5. Ekonomi

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Bakgrund

Hösten 2024 tilldelades kultur- och fritidsförvaltningen ett utredningsuppdrag för att kartlägga befintlig status och utreda möjligheter för tillgänglighetsanpassning på Norrtälje Kommuns friluftsbad samt friluftsanläggningar. Utredningen har delats upp i två olika underlag för att separera objektsbehoven för friluftsbadplatserna och övriga friluftsanläggningar. Syftet med utredningens utförande för friluftsobjekten har varit att identifiera olika nivåer av tillgänglighetsanpassningar för både långsiktig och kortsiktig planering i enlighet med befintliga objekt och dess utvecklingspotential.

Naturvårdsverkets handbok för "tillgängliga natur- och kulturområden" har använts för vägledning i anpassning av friluftsmiljön. Handboken poängterar det väsentliga konceptet att naturen utgör en avsevärd resurs för samhället och att friluftslivet i naturen ska vara tillgänglig för invånarna men att vi verksamhetsutövare inte ska exploatera undan naturens miljö. För vår del som förvaltning av kultur och fritid innebär detta att hitta lösningar så att personer med funktionsvariationer kan ta sig ut i denna miljö, inte att bygga bort eller jämna ner naturen. Innebörden för detta inom vårt uppdrag betyder att vi inte alltid kan skapa fullständig tillgänglighet eller garantera att ett område anpassats till hundra procent med principen om universell utformning utan att vi förhåller oss till skälig anpassning för anläggningarna.

Principen om universell utformning enligt Myndigheten för delaktighet:

"Att arbeta med principen om universell utformning handlar om att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt redan från början. Många lösningar är utformade efter den norm som råder i samhället. Framförallt leder det till att generella lösningar fungerar för fler och behovet av individuella lösningar riktade till personer med funktionsnedsättning minskar. Universell utformning är en process och inte ett mål." Vi har anammat detta koncept i den befintliga driften men även för planerade åtgärder och ser i denna utredning att vi kan införa detta i tidiga planeringsstadier för att försäkra så tillgänglig friluftsmiljö som möjligt.

Ett av de mest generaliserade uttrycken kring friluftslivet är att det är rörelse utan krav på resultat eller tävlingsinriktning. Detta betyder att vi som förvaltning skapar utrymme för mer än bara arrangerade event och istället erbjuder våra invånare varierande och tillgängliga förutsättningar eller anläggningar där de utefter eget initiativ och fantasi kan utöva sin rätt till en aktiv fritid.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

I vår förvaltnings uppdelning kan friluftsojekt se väldigt olika ut från fall till fall och har därför även delats in i underkategorier för verksamhetens syfte: dessa består av *fiskebryggor, friluftsområden, spontanidrottsplatser/aktivitetspark och leder*.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsförvaltningen har under vintern 2024-2025 utfört en utredning av friluftsojekten inom Norrtälje Kommun. Utredningen påvisar att behovet av tillgänglighetsanpassningar av olika variationer är omfattande över hela friluftsbeståndet och innebär en stor process för politiken och förvaltningen att förverkliga.

Att arbeta med naturen och inte mot dess sanna miljö innebär ibland en del kreativa lösningar som säkerligen kan ha förbättringspotential ju mer erfarenhet vi får av dess bestående prestation ute i friluftslivet. Det här betonar att tillgänglighetsanpassning inte är ett enstaka projekt utan innebär en väsentlig del av den fortlöpande förvaltningen. Därför föreslår denna utredning inte bara utökade medel för projektspecifika anpassningar men även medel i en utökad ram öronmärkt för årliga förbättringar och upprätthållande av goda anpassningar för ett brett spektrum av funktionsvariationer.

Kostnaden för projektspecifika åtgärder beräknas till 6 455 000 kronor. Utöver dessa projektkostnader tillfrågas en utökad ram om 790 000 kronor för att tillgodose kapitaltjänstkostnaderna. En ramökning om 320 000 kronor krävs för den tillkommande driftkostnaden av projektspecifika åtgärder.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Nulägesbild och Kategorisering

I dagsläget har vi ett betydligt begränsat friluftsliv att erbjuda våra invånare om vi undersöker riktade åtgärder för inkluderande tillgänglighetsanpassningar. Av våra driftobjekt som ingår som friluftsobjekt är det ett fåtal som har inriktad tillgänglighetsanpassning, och ingen som har anpassats genom större insatser.

I inventariet av våra *leder* har följande ingått i vår utredning: Roslagsleden, Vigelsjö motionsspår, Färsna motionsspår och spåret inom Näsets friluftsområden.

Tre *friluftsområden* som utretts för utökad tillgänglighet och utveckling är: *Färsna skogslekplats*, *Magasinet (Vigelsjö friluftsområde)* och *Näset friluftsområde*. Detta betyder att det inom området i dagsläget finns utökade friluftsaktiviteter och/eller friluftsobjekt som knyter samman—friluftsområden—är därför anläggningar med utvecklingspotential för vardera målgrupp av vår förvaltning så väl som för otaliga funktionsvariationer.

Vi har inom förvaltningen fyra *fiskebryggor* som vi underhåller för allmänhetens nyttjande, här kan man särskilja *Barnens Fiskebrygga* i vigelsjö som ett objekt för utveckling och *Trästa Fiskebrygga* uppe vid Bergby.

Vår främsta kategori som riktar sig särskilt till vår målgrupp av unga och barn och som även väldigt flitigt används året runt är våra *aktivetetsparker/spontanidrottsplatser*. Här har vi en synnerligen bra spridning genom kommunen med placering av *Hallstaviks Aktivitetspark*, *Edsbro Aktivitetspark*, *Norrtälje Skatepark* och *Grind Spontanidrottsplats*. Denna utredning föreslår åtgärder på *Grind spontanidrottsplats* och *Hallstavik Aktivitetspark*.

Befintliga tillgängliga objekt

I utredningen kan vi konstatera att vissa objekt naturligt skapar en form av tillgänglighet genom dess placering och hur dess underlag är utformat. Men det betyder inte att de alltid faktiskt utvecklats ur ett universellt inkluderande koncept. Vid dessa objekt kan vi genom små justeringar se till att anläggningarnas helhetsintryck är genomtänkt tillgänglighetsanpassade.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Åtgärdsförslag

Pustplatser

Inom alla naturområden som vi hittar våra friluftsanläggningar på så kan man konstatera att det finns anlagda så väl som spontana rastplatser. Men, ett behov som vi upprepat får inrapporterat från invånare och besökare är möjligheten att ta en kortare paus mitt i sitt dagliga nyttjande av anläggningarna. För att tillgodose detta har vi i denna utredning myntat konceptet "pustplatser" men inriktning på "pustbänkar".

Invånare ska kunna ta korta raster utan att behöva gå de långa sträckor vi i dagsläget har mellan de större rastplatserna där upprättad grill, lek och formella bänkar och bord—åtgärden skulle tillgodose behov där invånare efterfrågar lösningar för att kunna klara av vandringens delmål. För individer med funktionsvariationer innebär detta en inkludering ut i friluftslivet. Man ska, under mindre så väl som längre leder kunna hitta pustplatser att ta en paus på, en mindre arrangerad del av upplevelsen ute i friluftslivet men med betydlig effekt för individer som kanske inte orkar gå hela sträckan mellan punkt A och punkt B. Eller som gärna vill ta del av ett fullständigt motionsspår men inte riktigt klarar att bara ha en eller två delmål.

Pustplatser kan vi skapa genom att sätta ut möblemang som är tillgänglighetsanpassade, så väl som att skapa tillfällen för paus genom att utforma stubbar efter vindfällen eller riskträd och liknande så att de blir naturliga sittplatser. I vissa områden kan detta betyda att vi sätter ut mindre stolar anpassade för offentlig miljö eller större picknickbord medans det i andra områden kan innefatta åtgärder genom att forma naturens egna tillgångar eller bygga anpassningar kring naturens tillgångar.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Roslagsleden

Roslagsleden är en 19 mil lång vandringsled, fördelad på 11 etapper av varierande längd. Leden startar i Danderyd och slutar i Grisslehamn och utgörs av låglands- och vildmarksled. Norrtälje kommun förvaltar 11 mil av denna vandringsled. Under några år har vi genomfört en kartläggning av hela Norrtälje kommuns friluftsliv och påbörjat olika åtgärder som tillgodoser invånaren. I denna utredning listas åtgärder vi ser är nödvändiga för att tillfredsställa behovet för tillgänglighetsanpassning för att möta olika funktionsvariationer.

På samtliga etapper (6-11) bör vi placera ut två stycken pustbänkar per etapp—detta för att skapa goda förutsättningar för mikro-pauser och mindre vandringsmål.

Ettapp 8:

- Lommarbadet grillplats, tillgänglighetsanpassat picknikbord.
- Färsna skogslekplats, tillgänglighetsanpassat picknikbord.
- Tillgänglighetsanpassad sträcka Färsna gård – Roslagsleden – Färsna Gård.

Ettapp 9:

- Norra Råda grillplats/bad, tillgänglighetsanpassat picknikbord.

Ettapp 10:

- Tillgänglighetsanpassad sträcka Bagghusbron – Älmsta.
- Placera ut befintligt vindskydd med grillplats.

Kostnader:

Bagghusbron – Älmsta anpassning boskapsgrindar 25 000:-

Anpassade picknikbord 3 st á 30 000

Anpassade pustbänkar 12 st á 10 000

Ettapp 8 Färsna Gård - Roslagsleden tillgänglighetsanpassad 50 000:-

Ettapp 10 tillgänglighetsanpassad 110 000:-

Sammanlagda åtgärder beräknas till 395 000 kronor.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Färsna skogslekplats

Färsna friluftsområde är en del av Norrtälje Kommuns samlingspunkt för flera friluftsmoment. Här strålar Roslagsleden ihop med ett av kommunens mest populära motionsspår, leder invånarna bort till Färsna skogslekplats som tillgodoser både träning, lek och en fin rastplats för att sedan ledas ut i skogens obelysta motionsspår runt Porschanken. Området omfattas delvis av ett naturreservat och flera natursköna områden som bevaras för nyttjande av alla invånare.

För att utökade möjligheten att personer med funktionsvariationer kan bredda nyttjandet i friluftsområdet föreslås en del samlade åtgärder för att uppdatera eller lägga till befintligt underlag och utrustning.

Förutom tillgänglighetsanpassningen av roslagsledens sträcka mellan befintliga skogslekplatsen och Färsna gård måste funktionerna på plats tillgodoses. Picknickbord med inkluderande design bör tillsättas för utökade sittplatser så det i dagsläget är mycket sittplatser i väldigt låg nivå i form av stockar. För att bevara miljön är tanken därför att skapa sittplatser i högre nivå men med naturmaterial och utemöbler. Vedförråd kan byggas på sidan av vindskyddet, utformning föreslås då vara likt en bokhylla för att försäkra att det finns olika nivåer att ta sin ved ifrån som kan underlätta hanteringen för fler nyttjare. Markjustering krävs av lilla backen som tar en upp från motionsspårets formella anläggningsled till skogslekplatsen och dess vindskydd. En vedklyv placeras för bästa möjliga användning och som hjälpmedel för de som behöver hjälp i avsaknad av fysiskt styrka. Utökad skyltning för att förtydliga sambandspunkter kring området där vi skapar förutsättningarna att skogslekplatsen i sig är en utgångspunkt för fler anläggningar. Utegymstrustningen och lekutrustningen bör kompletteras med annan variation av utrustning som riktar sig mot tillgänglighets-principer för att skapa bättre inkluderande miljö då både utegymmet så väl som lekutrustningen är betydligt svåråtkomliga för individer på ostadiga ben, med synnedsättningar, hjulburna individer så väl som varierande överkroppsstyrka. Målet är att tillsätta naturliknande utrustning för att jobba med anläggningens naturområde och inte tillsätta oskäligen åtgärder.

Åtgärderna beräknas till 320 000 kronor.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Grind spontanidrottsplats

Grinds Spontanidrottsplats har historiskt haft hinderbana-utrustning som delvis tagits bort och inte längre kan nyttjas av större delen invånare då det som står kvar är en avancerad armgång. Området har ett mindre antal sittplatser med delvis inkluderande funktion men saknar tillräckligt stum yta i underlaget för att säkerställa framkomligheten av hjulburna hjälpmedel—idag ligger det blandat krossmaterial i växtligheten vilket skapat ojämn yta samt rull-effekt på krossmaterialet i stor utsträckning. Detta försvårar inte bara att invånare kan ta sig till multiarenan för att nyttja den i valfri utsträckning men även möjligheten för åskådare att vara närvarande och engagerade i aktiviteterna minskas dramatiskt. I dagsläget är re-investering av multiarenan godkänd och projekterad och kommer där lyfta anordningens tillgänglighet med att skapa rätt förutsättningar för att hjälpmedel kan tas med in på arenan i viss mån, den befintliga arenan har inga förutsättningar för sådant.

Utökade åtgärder för tillgänglighetsanpassning skulle föreslås vis vara att upprätta utrustning likt utegym blandat med stationer för hinderbana för att skapa rörelse-möjlighet för fler. Mjukt men stumt underlag kan skapas i befintlig grönyta där hjälpmedel kan ta sig fram. Ett utökat underhåll av sådana pass välarbetade grönytor är en anledning för utökad ram men utgör en god investering i allmänhetens fullständiga nyttjande i området. Lerig och sank mark är ändå en stor anledning till att hjälpmedel inte kan ta sig fram på grönområden men vi har förutsättningarna för att förändra detta med årlig utökat underhåll.

Åtgärderna för anläggning av utrustning beräknas till 550 000 kronor.

Hallstavik Aktivitetspark

Hallstaviks aktivitetspark är ett objekt med flertal möjligheter för nyttjande av olika invånare men som är delvist utsatt för skadegörelse och otrygga besök vilket minskat dess nyttjande av invånarna. Parken är idag grå i sin helhet med svart utrustning, betong och asfalt. Studier pekar dock till att färgglada ytor skapar mer kreativitet och även är stimulerande för fler åldersgrupper så väl som personer med olika NPF-diagnoser—mönster, figurer, zon-indelning av färger kan därför utöka parkens nyttjande. Ett generaliserat koncept av "broken windows theory" är aktuellt att applicera vid parken—konceptet grundas i att om något område/anläggning/byggnad uppfattas som misskött, generellt nedprioriterat eller som självklart att kunna utöva kriminella handlingar vid så kommer den trenden öka och infektera området. För aktivitetsparken skulle det i sin tur därför kunna spekuleras att mindre åtgärder i form av målning av de hårdgjorda ytorna samt utbyte av mindre detaljer till färgglada valmöjligheter kan tillgodose ett behov för

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Yngre barn, individer med NPF-diagnoser samt även arbeta mot en tryggare miljö om vi kan öka besöksnivån så väl som civilansvaret om att sköta om en anläggning som anses upplyft. Det vi även utökar är generationsskiftande nyttjande av anläggningen, en vårdnadshavare kan exempelvis träna med utrustningen när tonåringen åker skateboard medans lilla barnet kan leka på marken som målats upp för olika hopp-lekar och även en äldre generation kan vara med och nyttja parken som en tillgång för ökad rörelse.

Åtgärderna beräknas kosta 80 000 kronor.

Magasinet: Vigelsjö Friluftsområde

I Vigelsjö finns det en anläggning som kallas *Magasinet: Vigelsjö friluftsområde*. Detta är ett område som i dagsläget endast nyttjas för sin grönyta men också som kanotförråd för förvaltningens olika verksamheter. Det som anläggningen har som fördel är att det kan bli en anknytningspunkt och ett utgångsläge i ett för våra blandade friluftsanläggningar i området. Lommarbadet är inte långt ifrån anläggningen och knyts ihop med Roslagsleden som även går förbi men fortsätter in i våra motionsspår, Vigelsjö elljusspår och ridstigar knyter an till denna punkt och förser även en sammanstrålning för nyttjande av Barnens fiskebrygga—här är det även kanotiläggning som kan förbättras för att vi härifrån kan hänvisa och nyttja vår kanotled mellan Malsta och Norrtälje. Området skulle därför behöva en god investering i form av skyltning för att informera invånaren vad de kan hitta där så väl som utökning av nyttjandet för detta. Ett grönområde som Magasinet är en outnyttjad resurs för oss att skapa mötesplats så väl som utgångspunkt så som skogslekplatsen i Färsna. Effekten blir att vi kan erbjuda ett konceptuellt perspektiv av Vigelsjö's möjlighet för friluftsnyttjande och därför lättare tillgodose fler individer med funktionsvariationer en rik fritid. Magasinet har även handikappsparkeringsplatser placerade i området så väl som belysning på motionsspåret som gör att det blir tillgängligt för fler. Broar över större markförändringar finns men kan justeras för bättre tillgänglighet och mindre rundgångs-stråk kan skapas på så väl mikro som makronivå, i detta fall betyder det ett litet spår kan dras på ca 350 meter medans ett annat kan dras på 800 meter som komplement till Roslagsleden och motionsspårets utökade distanser.

Åtgärder för att skapa denna sambandseffekt, två mindre spår och rast-möjlighet beräknas till 200 000 kronor.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Barnens Fiskebrygga & Trästa Fiskebrygga

För två av våra fiskebryggors skull kan vi uppdatera nyttjandemöjligheten med investering i räcken, deljustering av bryggorna och förbättrad möjlighet för sittplatser. *Barnens fiskebrygga* är även placerad i anslutning till *Magasinet: Vigelsjö friluftsområde* och skulle därför utgöra en pusselbit i den större anpassningen av området.

Åtgärderna kan göras av friluftsvaktmästeriet i egen regi men kräver investering av material på uppskattat 60 000 kronor.

Näset Friluftsområde

Det största investeringsförslaget som vi utrett för tillgänglighetsanpassning är Näset friluftsområde i Rimbo. Detta är en outnyttjad resurs för kommunen som också lämpar sig i investering baserat på dess geografiska placering. Området ligger i Rimbo i anslutning till banvallen som också skapar besöksmöjlighet från Rånäs så väl som invånare i Rimbo stadskärna.

Tillgänglighetsanpassning och behovsdrivna justeringar skulle innebära ett omfattande projekt för att etablera och utveckla ett friluftsområde med stor tillgänglighet till natur, belagda motionsspår, avhjälpta naturhinder, återetablering av Trollstigen, utökade rastplatser samt flertal pustplatser.

Trollstigen var ett projekt som anlades på södra berget i Norrtälje men som sedan av-etablerades på grund av vandalisering. Trollen som täljts fram i trä finns kvar och möjligheten för att återupprätta detta i Rimbo är utmärkt med tydliga förutsättningar för att även göra denna trollstig tillgänglighetsanpassad för att skapa en anläggningsåtgärd som säkerställer att även barn med funktionsvariationer kan hitta dedikerade friluftsanläggningar.

I dagsläget finns det en rastplats i området. I utredning av området kan vi konstatera att två till rastplatser skulle kunna upprättas på ideala platser men att vi även hit tar med oss konceptet av pustplatser och placerar ut tre pustbänkar. Projektet skulle innebära möjligheten för kommunen att skapa ett gediget friluftsområde som tillgodoser ett stort behov för att utöka tillgängligheten till ett varierat friluftsliv i Rimbo.

Projektet är uppdelat i olika kostnadsposter vid behov för etapp-investering. Det första innebär markåtgärder, anläggning av gångstråk och avhjälpning av hinder enligt nedan gul markering på karta—summerad till 2 miljoner kronor. Det andra innebär dräneringsåtgärder, anläggning av gångstråk så väl som avhjälpande lösningar på hinder som försvårar framkomligheten—summeras till 2 miljoner

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

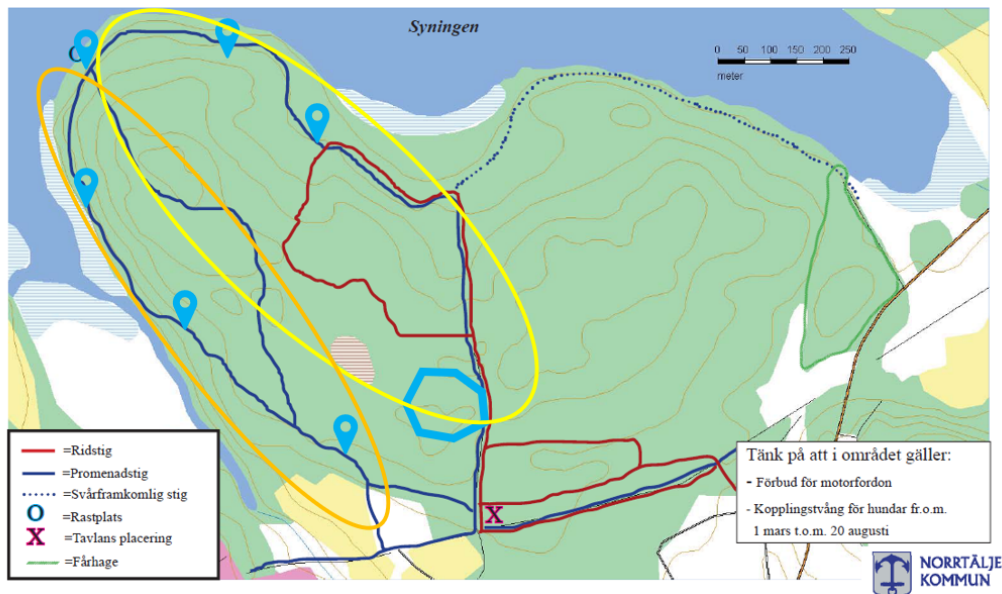
0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

kronor. Tredje posten utgör summerad kostnad för trollstig, rastplatser, pustplatser och mindre tillkommande informationsskyltar i område. Sammanslagna kostanden beräknas till 4,5 miljoner kronor.

Välkommen till Näsets friluftsområde

Näset är ett kommunalt friluftsområde. Kartan visar anvisade rid- och promenadstigar i området. Har du några frågor om Näset kan du kontakta Norrtälje Kommun på 0176-710 00.

Ekonomi

Tänkta åtgärder summeras till en investering om 6 455 000 kronor. Avskrivningstiden på tillgänglighetsanpassning på friluftsobjekten beräknas över 10 år. Utökade driftkostnader tillkommer med 320 000 kronor per år. Och tillkommande kapitaltjänstkostnader beräknas till 790 000 kronor per år. Totalt krävs en ramökning om 1 110 000 kronor per år i tio år.

POSTADRESS

Box 817, 761 28 Norrtälje
Kultur- och fritidskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se